

debære risiko for, at reguleringen hurtigt bliver utidsvarende.

Med fastsættelse af generelle principper for politiets magtanvendelse og supplerende mere detaljerede regler for de mest indgribende magtmidler finder kommissionen, at man kan opnå en balance mellem på den ene side hensynet til, at politiet i alle relevante situationer på baggrund af et politimæssigt skøn kan gribe ind med de nødvendige midler, og på den anden side hensynet til klarheden i lovgrundlaget og forudsigelighed i politiets magtanvendelse.

Der tages med reguleringen højde for, at det med tiden eventuelt vil kunne blive aktuelt at indføre nye magtmidler, idet disse i givet fald vil være omfattet af de foreslåede generelle principper og derfor vil kunne tages i brug, uden at det forudsætter, at loven først bliver ændret.

6.2.3. Politikkommissionens forslag til bestemmelser om politiets magtanvendelse findes i kommissionens lovudkast §§ 12-19.

For så vidt angår de foreslåede generelle principper for politiets magtanvendelse, som fremgår af § 14 i kommissionens lovudkast, understreges det i bestemmelsen, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig, forsvarlig, så skånsom, som omstændighederne tillader, samt proportional i forhold til de interesser, der søges beskyttet med magtanvendelsen. Kommissionen foreslår samtidig, at der fastsættes en udtrykkelig bestemmelse om, at det skal indgå i forsvarlighedsvurderingen, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade. Efter kommissionens opfattelse indebærer kommissionens forslag en videreførelse af de principper, der i dag gælder for politiets magtanvendelse uanset uklarheden om det præcise hjemmelsgrundlag, jf. ovenfor.

Kommissionens forslag til særlige bestemmelser om skydevåben, stav og hund fremgår af §§ 15-17 i kommissionens lovudkast og bygger på Rigspolitechefens kundgørelser om disse magtmidler. Bestemmelserne er i vidt omfang en videreførelse – og til en vis grad en sammenskrivning og sproglig justering – af de centrale bestemmelser i Rigspolitechefens kundgørelser. Bestemmelsen om gas i lovudkastets § 18 er ny.

I forhold til den gældende administrative regulering af anvendelse af skydevåben, stav og hund foreslås dog gennemført visse indholdsmæssige ændringer.

De foreslåede bestemmelser indeholder udtrykkelig hjemmel til, at politiet kan anvende magt over for en person af hensyn til den pågældende selv (nødhjælpstilfælde). De gældende kundgørelser regulerer ikke udtrykkeligt sådanne situationer, men kommissionen bemærker, at det ikke kan antages at have været hen-

sigten at afskære politiet fra at anvende magt i nødhjælpsøjemed, og politiet anvender da også jævnligt magt i sådanne situationer. Med Politikkommissionens forslag præciseres det, at magt kan anvendes i nødhjælpsøjemed.

Kommissionen har endvidere fundet, at betingelserne for, hvornår politiet kan benytte stav og hund i situationer, hvor politiet mødes med passiv modstand, bør skærpes og præciseres.

Magtanvendelse i relation til passiv modstand kan være aktuelt i en række situationer. Passiv modstand omfatter f.eks. situationer, hvor en anholdt, der ønskes ført væk, ikke følger med, men forholder sig passiv, eller hvor en større menneskemængde stimuler sammen på offentlige veje mv. og ikke forlader stedet trods politiets påbud herom. Passiv modstand omfatter også situationer, hvor en anholdt – uden at slå eller rive sig fri fra en polititjenestemand – forsøger at undvige ved f.eks. at løbe fra stedet. Politiets indsats over for passiv modstand som led i længerevarende faglige konflikter og politiske aktioner af forskelligt indhold, f.eks. fysiske blokader af virksomheder, ”besættelse” af byggepladser mv., har gennem årene givet anledning til debat.

Det følger af Rigspolitechefens kundgørelse II, nr. 37, § 2, stk. 1, nr. 5, om politiets brug af stav, at stav i dag kan anvendes over for passiv modstand, når det skønnes nødvendigt for at sikre gennemførelsen af en ordre, hvis øjeblikkelige efterkommelse er påkrævet. Det følger videre af Rigspolitechefens kundgørelse II, nr. 40, § 5, stk. 1, at politihund kan bruges mod passiv modstand, hvis det sker for at sikre gennemførelse af politiets lovlige påbud.

Det er kommissionens opfattelse, at der kun under skærpede betingelser bør være adgang til at anvende stav og hund over for passiv modstand. Efter kommissionens opfattelse bør anvendelse af stav og hund over for passiv modstand alene kunne ske for at gennemføre uopsættelige tjenestehandlinger, og kun når andre og mindre indgribende midler skønnes åbenbart uegnede. Politikkommissionens forslag til bestemmelser om anvendelse af stav og hund over for passiv modstand vil i praksis medføre, at politiet først og fremmest skal overveje at anvende gas i situationer, hvor en større menneskemængde alene yder passiv modstand.

Det fremgår af den gældende kundgørelse om stav § 2, nr. 2, at politiet for så vidt angår gennemførelse af anholdelser kun må anvende stav, hvis der er tale om gennemførelse af anholdelse af ”farlige lovovertrædere”.